

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА**

Підготовки фахівців другого (магістерського рівня) вищої освіти

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**Другий (магістерський) рівень
Магістр**

22 «Охорона здоров'я»

221 «Стоматологія» / ОП Стоматологія 2024

**ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ
ПРОФЕСІЙНА КВАЛІФІКАЦІЯ**

**Магістр стоматології
Лікар-стоматолог**

2025

Розробники робочої навчальної програми:

Копчак Оксана Вікторівна - доктор медичних наук, професор;
Паталаха Олена Валеріївна - кандидат медичних наук, доцент;
Черняк Світлана Ярославівна - асистент;
Серга Олена Олександрівна - асистент;
Береговий Олексій Олександрович - асистент.

Рецензенти (зовнішній):

Дорошенко Олена Миколаївна., доктор медичних наук, професор, професор кафедри ортопедичної стоматології НУОЗ імені П.Л. Шупика.

Рецензенти (внутрішній):

Дорошенко Світлана Іванівна - доктор медичних наук, професор;
Германчук Сергій Михайлович - доктор медичних наук, професор.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з ознайомчої виробничої практики зі стоматології (2 семестр) складена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 24.06.2019 №879 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 221 Стоматологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти та освітньо-професійної програми «Стоматологія» (далі ОПП «Стоматологія»).

Анотація

Ознайомча практика (2 семестр) триває 20 днів (15 днів триває ознайомлення з загальними засадами роботи поліклініки (стаціонару) і 5 днів відбувається ознайомлення з принципами роботи асистента стоматолога в стоматологічній поліклініці (стаціонарі)), а також в стоматологічній поліклініці, стоматологічних кабінетах.

Предмет вивчення	Предметом вивчення ознайомчої практики є формування у студентів початкових уявлень про організацію та функціонування закладів охорони здоров'я стоматологічного профілю, а також ознайомлення з основними принципами професійної діяльності в системі надання стоматологічної допомоги. У межах практики студенти вивчають: - загальні поняття організації роботи стоматологічної поліклініки, приватного кабінету та/або стаціонару, структуру закладу, основні напрями його діяльності, функції структурних підрозділів, порядок ведення медичної документації, дотримання санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів, правил охорони праці та техніки безпеки (15 днів); - принципи роботи асистента стоматолога в умовах стоматологічної поліклініки та/або стаціонару, зокрема організацію робочого місця лікаря-стоматолога, підготовку інструментарію та матеріалів до прийому пацієнтів, асистування під час стоматологічних втручань, дотримання норм інфекційного контролю та професійної етики (5 днів). Ознайомча практика спрямована на формування у студентів базових професійних навичок, відповідального ставлення до майбутньої професії та розуміння ролі кожного члена стоматологічної команди.
Передумови вивчення (міждисциплінарні зв'язки)	Ознайомча практика для студентів 1 курсу стоматологічного факультету ґрунтується на знаннях, уміннях і навичках, отриманих під час вивчення фундаментальних дисциплін, і тісно пов'язана з подальшим опануванням клінічних стоматологічних дисциплін. Міждисциплінарні зв'язки реалізуються з такими навчальними дисциплінами: Латинська мова та медична термінологія — використання загальноприйнятої медичної та стоматологічної термінології, розуміння назв анатомічних структур, маніпуляцій і медичної документації; Медична біологія — формування уявлень про загальні закономірності життєдіяльності організму людини, адаптаційні та захисні механізми; Медична та біологічна фізика — розуміння фізичних принципів роботи медичного та стоматологічного обладнання, апаратури та інструментів;

			Медична хімія — знання властивостей лікарських засобів, дезінфекційних і антисептичних речовин, що застосовуються в стоматологічній практиці; Біоорганічна хімія — розуміння хімічної природи біологічно активних сполук та процесів, що лежать в основі функціонування тканин і органів; Анатомія людини — знання будови органів і систем організму, зокрема щелепно-лищевої ділянки, як основи орієнтації в клінічному середовищі; Гістологія, цитологія та ембріологія — уявлення про мікроскопічну будову тканин і клітин, що забезпечує розуміння морфологічних основ стоматологічних захворювань; Іноземна мова (за професійним спрямуванням) — формування навичок професійного спілкування, роботи з фаховою літературою та сучасними інформаційними ресурсами.
Мета та цілі освітнього компонента			Мета ознайомчої практики полягає у формуванні в студентів 1 курсу стоматологічного факультету первинних професійних уявлень про майбутню лікарсько-стоматологічну діяльність, особливості організації роботи закладів охорони здоров'я стоматологічного профілю та роль асистента стоматолога, а також у розвитку мотивації до опанування обраної професії. Цілі ознайомчої практики: - ознайомити студентів зі структурою та основними напрямками діяльності стоматологічної поліклініки, приватного кабінету та/або стаціонару; - сформувати уявлення про організацію лікувально-діагностичного процесу в стоматологічних закладах; - надати базові знання щодо функціональних обов'язків лікаря-стоматолога та асистента стоматолога; - навчити принципів організації робочого місця лікаря-стоматолога та асистування під час стоматологічних втручань; - ознайомити з правилами санітарно-гігієнічного, протиепідемічного режимів, інфекційного контролю, охорони праці та техніки безпеки; - сформувати навички дотримання норм професійної етики, деонтології та ефективної комунікації з пацієнтами й медичним персоналом; - сприяти інтеграції теоретичних знань, отриманих під час вивчення фундаментальних дисциплін, із практичною діяльністю в умовах закладу охорони здоров'я; - підготувати студентів до подальшого вивчення клінічних стоматологічних дисциплін.
Результати вивчення освітнього компоненту (далі - РВОК)			
Знання (ЗН)	Код	Назва	
	ЗН1	Основні принципи організації та функціонування стоматологічної поліклініки, приватного кабінету та/або стаціонару.	
	ЗН2	Структуру стоматологічного закладу охорони здоров'я, функції його підрозділів і медичного персоналу	
	ЗН3	Основні етапи лікувально-діагностичного процесу в стоматології.	

	ЗН4	Функціональні обов'язки лікаря-стоматолога та асистента стоматолога.	
	ЗН5	Вимоги санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів у стоматологічних закладах.	
	ЗН6	Основи інфекційного контролю, стерилізації та дезінфекції стоматологічного інструментарію.	
	ЗН7	Правила охорони праці, техніки безпеки та радіаційного захисту в стоматологічній практиці.	
	ЗН8	Правила охорони праці, техніки безпеки та радіаційного захисту в стоматологічній практиці.	
	ЗН9	Базову медичну та стоматологічну термінологію, що використовується в клінічній практиці.	
Вміння (В)	В1	Орієнтуватися в структурі стоматологічної поліклініки, приватного кабінету та/або стаціонару.	
	В2	Використовувати медичну та стоматологічну термінологію у професійному спілкуванні.	
	В3	Дотримуватися правил санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів.	
	В4	Застосовувати правила охорони праці та техніки безпеки під час перебування в стоматологічному закладі.	
	В5	Організовувати робоче місце лікаря-стоматолога під контролем викладача або медичного персоналу.	
	В6	Взаємодіяти з лікарем-стоматологом, асистентом та іншими членами медичної команди.	
	В7	Дотримуватися норм професійної етики та деонтології під час спілкування з пацієнтами.	
Практичні навички (ПН)	ПН1	Дотримання правил особистої гігієни та використання засобів індивідуального захисту в стоматологічному кабінеті.	
	ПН2	Підготовка стоматологічного кабінету до прийому пацієнтів.	
	ПН3	Підготовка та розміщення стоматологічного інструментарію і матеріалів для роботи лікаря-стоматолога.	
	ПН4	Асистування лікарю-стоматологу на елементарному рівні (передача інструментів, робота зі слиновідсмоктувачем — під наглядом).	
	ПН5	Виконання заходів з дезінфекції та передстерилізаційного очищення інструментів.	
	ПН6	Ведення спостережень за лікувально-діагностичним процесом та роботою стоматологічної команди.	
	ПН7	Дотримання правил професійної поведінки та комунікації в умовах стоматологічного закладу.	
Вклад РВОК до формування загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК) відповідно до Освітньої програми (далі ОП)			
Компетентності	Код компетентності	Назва компетентності	РВОК (вказати коди)
Загальні компетентності	ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗН3, ЗН9, В2, В6, В7, ПН4, ПН7
	ЗК6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ЗН1, ЗН2, ЗН3, В5, ПН4
	ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	ЗН3, ЗН9, В2, ПН2, ПН4, ПН6

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.	ЗН3, ЗН9, В2, В6, В7, ПН4, ПН6, ПН7
	СК2	Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.	ЗН9, В2, В6, ПН4, ПН6
	СК3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани	ЗН3, ЗН9, В2, В6, В7, ПН4, ПН6, ПН7
	СК5	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепнолицевої області.	ЗН3, ЗН9, В2, В6, В7, ПН4, ПН6, ПН7

Вклад РВОК до програмних результатів навчання (РН), визначених у ОП			
Код РН	Назва РН	Перелік синдромів та симптомів; захворювань; станів; невідкладних станів; досліджень; медичних маніпуляцій, вказаних у додатках (списках) до ОП за наявності списків.	РВОК (вказати коди)
РН 2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).	Список 5 (лабораторні та інструментальні дослідження): 1. функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, стоматоскопія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.).	ЗК2, ЗК7-ЗК9, ЗК11, СК1, СК2, СК12-СК15
РН 3	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).	Список 2 (стоматологічні захворювання) 1. гіперестезія 2. гіпоплазія 3. гіперплазія емалі 4. флюороз 5. ерозія твердих тканин зуба 6. клиноподібний дефект 7. стирання зубів 8. некроз твердих тканин зуба 9. дисколорити 10. травматичні ушкодження зубів 11. карієс 12. пульпіт 13. періодонтит Список 5 (лабораторні та інструментальні дослідження): 1. функціональна діагностика стану порожнини рота (люмінісцентна, реопародонтографія, стоматоскопія, капіляроскопія, вакуумна проба та ін.).	ЗК2, ЗК7-ЗК9, ЗК11, СК1, СК2, СК12, СК14

РН 4	Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).	Список 2.1 (основні стоматологічні захворювання) 1. некаріозні ураження зубів 2. карієс постійних зубів 3. захворювання пульпи постійних зубів 4. періодонтит постійних зубів	ЗК2, ЗК7-ЗК9, ЗК11, СК1-СК3, СК5-СК7, СК12, СК16
-------------	---	---	--

Структура робочої навчальної програми практики

Структура освітнього компонента	Кредитів ЄКТС	Кількість годин			
		Всього	Аудиторних		Самостійна робота
			Лекцій	Практичні/лабораторні/семінарські заняття	
Всього	6	180	-	-	180
Самостійна робота (СР)					
№ п/п	Вид самостійної роботи			Відсоток кількості годин, відведених на СР	
1	Теоретична підготовка (опрацювання теоретичного матеріалу, робота з навчальною літературою, методичними рекомендаціями тощо)			20%	
2	Опрацювання практичних навичок та підготовка щоденника практики			30%	
3	Опрацювання медичних карт хворих			20%	
4	Інтерпретація даних лабораторних та інструментальних методів дослідження			10%	
5	Підготовка до підсумкового контролю			20%	

Перелік вмінь та практичних навичок

№ пп	Практичні навички та маніпуляції	Заплановано	Виконано
Ознайомлення з загальними поняттями роботи поліклініки (стаціонару)			
1	Ознайомлення зі структурою стоматологічної поліклініки, приватного кабінету та/або стаціонару.	1	
2	Інструктаж із техніки безпеки та охорони праці на стоматологічному прийомі. Дотримання етичних і санітарних норм.	1	
3	Ведення базової медичної документації.	1	
4	Надання пацієнту основної інформації про фактори ризику та методи профілактики найбільш поширених соціальних хвороб.	1	
5	Діяльність в умовах невизначеності і стресу.	1	
6	Розпізнання ризиків загрози життю.	1	
7	Спостереження за проведенням гігієнічної та хірургічної дезінфекції рук та підготовки зони обробки.	1	

8	Спостереження за вимірюванням частоти серцевих скорочень, температури, артеріального тиску.	1	
9	Спостереження за виконанням внутрішньом'язових, підшкірних та внутрішньовенних ін'єкцій (демонстрація на манікенах).	1	
10	Ознайомлення з принципами харчування пацієнтів у стаціонарі.	1	
11	Ознайомлення з принципами видачі ліків.	1	
12	Ознайомлення з принципами виконання санітарно-гігієнічних процедур у стаціонарі.	1	
13	Ознайомлення з принципами роботи в операційній.	1	
14	Участь у лікарських обходах та консультативних оглядах пацієнтів.		
15	Ознайомлення з етапами підготовки стоматологічного крісла та столика стоматолога для прийому пацієнта.	1	
16	Ознайомлення з порядком проведення дезінфекції (методи дезінфекції).	1	
17	Ознайомлення з порядком проведення та апаратами для стерилізації.	1	
18	Ознайомлення з принципом роботи рентгенологічного кабінету.	1	
19	Ознайомлення з принципом роботи фізіотерапевтичного відділення.	1	
Ознайомлення з принципами роботи асистента стоматолога в стоматологічній поліклініці / приватному кабінеті та стаціонарі			
1	Ознайомлення зі структурою відділень стоматологічної поліклініки/ приватного кабінету	1	
2	Ознайомлення з документацією стоматологічної поліклініки/ приватного кабінету	1	
3	Ознайомлення з інструментарієм, який необхідний для роботи лікаря-стоматолога на стоматологічному прийомі.	1	
4	Ознайомлення зі стоматологічними матеріалами які необхідні для роботи лікаря-стоматолога на стоматологічному прийомі.	1	
5	Спостереження за роботою лікарів-стоматологів та середнього медичного персоналу.	1	

Методи навчання

Традиційні методи навчання: словесні, наочні, практичні.

Словесні: розповідь-пояснення, бесіда, лекція тощо.

Наочні: демонстрація тематичного пацієнта та практичних навичок у місцях проходження практики, демонстрація амбулаторних карток хворих тощо. Обговорення ситуаційних задач, клінічних випадків, амбулаторних карток, карток вакцинопрофілактики дітей тощо.

Практичні методи: збір анамнезу, проведення фізикального обстеження хворого, оцінка результатів клінічних обстежень, складання плану обстеження хворих та плану лікування, диспансерного нагляду. Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження.

Видами навчання виробничої лікарської практики є: практично-орієнтовані навички, універсальні алгоритми проведення СЛР, симуляційні (клінічні) випадки тощо.

На практичних заняттях передбачається:

1. алгоритм обстеження, діагностики та тактики інтерпретації тематичного хворого;
2. демонстрування практичних навичок;
3. відпрацювання удосконаленого алгоритму ситуаційних задач з невідкладної медичної допомоги тематичного пацієнта;

4. аналіз та інтерпретація отриманих анамнестичних, клініко-лабораторних, біохімічних, а також додаткових інструментальних результатів обстежень;

5. виконання медичних маніпуляцій та критерій параметрів симуляційної медичної ситуації.

Підсумкове оцінювання (залік)

Система оцінювання				
Підсумковий контроль (захист практики) Виробнича (навчальна) практика завершується Захистом практики. Оцінка за виробничу (лікарську) практику є сумарною оцінкою, що складається з чотирьох частин: - введення щоденника практики; - оцінювання рівня теоретичної підготовки (співбесіда з викладачем) (як правило три запитання); - оцінювання рівня практичної підготовки (демонстрація навиків на стандартизованих пацієнтів/манекені/муляжі/реальному пацієнті) (як правило три навички); - інтерпретація даних лабораторних та інструментальних методів дослідження (як правило три дослідження). До захисту практики теоретичної та практичної частини захисту практики допускаються здобувачі освіти, які не мають пропущених або відпрацювали всі пропущені дні практики та мають підписаний щоденник практики. Щоденник є основним документом проходження здобувачем освіти виробничої практики. Студенти зобов'язані за період практики кожен день записувати у щоденник все, що зроблено під час проходження практики. Записи в щоденнику завіряє керівник практики від бази практики та керівник практики від Університету. У щоденника розміщується цифровий звіт про виконані за час практики навички. У щоденнику проставляється підпис керівника практики від Університету, підпис керівника закладу охорони здоров'я та печатка закладу охорони здоров'я.				
Регламент проведення та критерії оцінювання захисту практики				
№ п/п	Складова (вид роботи)	Дескриптор	Балів	Всього
1	введення щоденника практики	Щоденник повністю заповнений відповідно до вимог. Матеріал викладений структуровано.	20	20
		Інформація вказана у щоденнику має неточності.	10	10
		Інформація вказана у щоденнику має значні неточності.	0	0
2	оцінювання рівня теоретичної підготовки (співбесіда з викладачем)	Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом і термінологією. Правильно та змістовно висловлює свої думки, дає вичерпні точні відповіді на поставлені запитання	10	30
		Здобувач освіти має ґрунтовні знання, але допускає неточності, окремі помилки у формулюванні відповідей. Не може викласти думку, але на запитання з підказками відповідає правильно.	5	15
		Здобувач освіти має прогалини в знаннях. Замість чіткого змістовного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Не наводить приклади.	0	0
3	оцінювання рівня практичної підготовки (демонстрація навиків на стандартизованому пацієнті/манекені/муляжі/реальному пацієнті)	Здобувач освіти правильно виконав практичну навичку відповідно до алгоритму	30	90
		Здобувач освіти під час виконання практичної навички допускає неточності	15	45
		Здобувач освіти під час виконання практичної навички допускає значні та критичні помилки.	0	0
4	інтерпретація даних лабораторних та інструментальних методів дослідження	Здобувач освіти вірно час інтерпретує лабораторні або інструментальні дослідження	20	60
		Під час інтерпретації лабораторних або інструментальних досліджень допускає неточності.	10	30
		Під час інтерпретації лабораторних або інструментальних досліджень допускає значні та критичні помилки.	0	0
У відомості обліку успішності проставляються набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою та оцінка в системі ECTS, загальна кількість годин за практику. А, В, С, D, Е виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих днів практик. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані				

здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за практику за шкалою ECTS. В відомість викладач вносить оцінку у день складання заліку.

Fx* - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) НЕ перевищує 50% від загальної кількості годин практики;
- Якщо здобувач освіти під час захисту практики не набрав 120 балів.

F** - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) 50% та більше від загальної кількості годин практики;
- якщо здобувач освіти тричі не склав підсумковий контроль.

Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Система оцінювання / Grading system

Бали за шкалою Університету / University grading scale	Оцінка ECTS / ECTS grade	Дескриптор / Descriptor	Зарахування кредитів / Awarding of credits
180 - 200	A	Відмінно / Excellent	Зараховано / Passed
170 - 179	B	Дуже добре / Very Good	
160 - 169	C	Добре / Good	
141 - 159	D	Задовільно / Satisfactory	
120 - 140	E	Достатньо / Sufficiently	
100 - 119	Fx	Незадовільно - з можливістю повторного складання підсумкового контролю / Unsatisfactory with possible re-passing of final assessment	Не зараховано / Failed
1 - 99	F	Незадовільно - з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Unsatisfactory with the mandatory repeated study of discipline	

Методичне забезпечення

1	Амбулаторні картки пацієнтів
2	Питання до заліку, перелік клінічних ситуаційних задач, список практичних навичок
3	Накази МОЗ України
4	Навчально-методичні посібники та підручники відповідно до списку рекомендованої літератури

Інформаційні ресурси

Основна література	1) «Медсестринство в стоматології: навчальний посібник» / І.П. Мазур, Л.О. Щербак, С.В. Хлебас та ін — 2-е видання. К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2017 2) «Сучасні пломбувальні матеріали та методи їх використання в терапевтичній стоматології» навчальний посібник / Г.Ф. Білоклицька, О.В. Ашаренкова, О.В. Копчак. - К.: Видавничий дім «Асканія», 2013. - 143 с.
Допоміжна література	1. Levison's Textbook for Dental Nurses (Carole Hollins) https://dental-books.com/levisons-textbook-for-dental-nurses-11th-edition/?utm_source=chatgpt.com 2. Oxford Handbook of Dental Nursing OUP Academic 3. Advanced Dental Nursing (2nd Ed.) — Robert S. Ireland dental-books.com 4. Mosby's Textbook of Dental Nursing (2e) — Mary Miller. dental-book.net 5. Handbook for Dental Nurses — Jane Bonehill enbook.pl 6. Diploma in Dental Nursing, Level 3 — Carole Hollins dental-book.net 7. Basic Guide to Orthodontic Dental Nursing — Fiona Grist www.norli.no
Інформаційні ресурси	https://library.gov.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ https://onlinelibrary.wiley.com/journal/13652591 http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1600-0714 https://www.omicsonline.org/journal-dental-pathology-medicine.php http://www.jomfp.in/ https://dha.libguides.com/infection_prevention_and_control/dental_resources